

בית הדין לעבודה

בית הדין האזורי לעבודה בנצרת

עב' 1158/06
עב' 1027/06

בפני השופט: חיים ארמון

בענין:

1. אפיקי מים-אגודה חקלאית שיתופית לאספקת מים בבקעת בית שאן בע"מ
2. אפיקי מים (1995) אגודה חקלאית שיתופית בע"מ ע"י עו"ד יוסף משיח

התובעות

נ ג ד

רני פישר

ע"י עו"ד ורד רם

הנתבע

ובעניין:

רני פישר

ע"י עו"ד ורד רם

התובע

נ ג ד

1. אפיקי מים-אגודה חקלאית שיתופית לאספקת מים בבקעת בית שאן בע"מ
2. אפיקי מים (1995) אגודה חקלאית שיתופית בע"מ ע"י עו"ד יוסף משיח

הנתבעות

ה ח ל ט ה

1. המבקש הוא הנתבע בתיק עב' 1158/06 והתובע בתיק עב' 1027/06 והמשיבות הן התובעות בתיק עב' 1158/06 והנתבעות בתיק עב' 1027/06.

בית הדין לעבודה

בית הדין האזורי לעבודה בנצרת

עב' 1158/06
עב' 1027/06

2. בבקשה שבפני עתר המבקש להוציא מספר הודעות דואר אלקטרוני שצורפו לתצהיר שהוגש מטעם המשיבות.

לטענת המבקש, הטעם העיקרי לכך שיש להיעתר לבקשתו, הוא שלצורך השגת הודעות אלו אגב הכניסה לתיבת הדואר האלקטרונית שלו במקום העבודה, נעשתה פגיעה בפרטיותו.

3. בתגובתו לבקשה **טענו המשיבות** כי הבקשה נגועה בשיהוי ניכר. בנוסף, נטען כי המשיבות מעולם לא חדרו לתיבת הדואר האלקטרוני הפרטית של המבקש בלי רשותו (לא נטען אם הוא נתן רשות), אלא שבחלק מהמקרים - המבקש הותיר אחריו בפחי האשפה, מסמכים מודפסים המתעדים תכתובות שלו. בחלק אחר מהמקרים - התכתובת נשמרה על המחשב של המשיבות, שהוא רכוש שלהן ואשר הן היו רשאיות לעשות בו שימוש. אין מדובר בחומר פרטי של המבקש, אלא בחומר המצוי על מחשב של המשיבות, שהמבקש היה אמור לעשות בו שימוש לצרכי עבודה בלבד.

הזכות לפרטיות

4. במקורותינו הוכרה הזכות לפרטיות כערך מוגן. סודיות איגרותיו של אדם זכתה להגנה מיוחדת בתקנה המטילה סנקציה עונשית, היינו החרם המיוחס לרבנו גרשם מאור הגולה. עיון בתוכן האיגרת עלול לגלות פרטים הנוגעים לאדם בתחום העסקי ולא רק בתחום האישי-משפחתי, וייתכן שמשום כך, חכמים לא הסתפקו באיסור כללי על גילוי סודו של הזולת ומצאו לנכון לאכפו בצעד מרתיע, הטלת חרם על כל מי שקורא באיגרתו של הזולת בלא ליטול ממנו רשות. (ראו בעניין זה בספרו של פרופ' נחום רקובר, **ההגנה על צנעת הפרט**, הוצאת ספריית המשפט העברי, התשס"ו).

5. באחת התקנות המובאות בסוף שו"ת המהר"ם מרוטנבורג נאמר:
"חרם שלא לראות בכתב חברו ששולח לחברו בלא ידיעתו. ואם זרקו מותר".

בית הדין לעבודה

בית הדין האזורי לעבודה בנצרת

עב' 1158/06
עב' 1027/06

במרצת הדורות נהגו לכתוב על גבי האיגרות "**בחדר"ג**" (בחרם דרבינו גרשם). בראשי התיבות הללו, מודיע בעל האיגרת למי שמנסה לפתחה שהדבר אסור בחרם דרבינו גרשם.

חכמים נחלקו בעניין "ואם זרקו מותר". האם מותר לאדם לקרוא איגרת שנזרקה ברחוב, או במקום שאינה משתמרת בו?

רבי יעקב חגיז, בשו"ת **הלכות קטנות**, חלק א סימן נ"ט, אוסר לקרוא את האיגרת, משום חשש שמא השולח לא ירצה שייחשפו עסקיו, אולם הוא אינו מחייב להחזירה. כך באיגרת פתוחה אך לא כן באיגרת חתומה.

רבי משה בן חביב, בשו"ת **קול גדול**, חלק א סימן ק"ב, מתיר לקרוא איגרת פתוחה שנמצאה בשוק וזאת הוא למד מלשון התקנה "ואם זרקו, מותר". לשיטתו, אם האיגרת פתוחה חזקה על מקבלה שקרא אותה וזרקה מכיוון שסבר שאין בה דבר שאין לגלותו.

ומה דינה של איגרת שנמצאה בפח אשפה בימינו?

לדעת ר' שמאי קהת הכהן בשו"ת **שבט הקהתי**, חלק א סימן שט"ו, אסור לקרוא גם איגרת שנזרקה לפח האשפה משום שאין דרך בני האדם לחטט באשפות.

6. גם המשפט הישראלי אימץ את הנובע מהמקורות. המחוקק מכיר בזכות לפרטיות כזכות חוקתית ואף מעגן זכות זו בסעיף 7 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. כך נקבע בו:

(א)	כל אדם זכאי לפרטיות ולצנעת חייו.
(ב)	אין נכנסים לרשות היחיד של אדם שלא בהסכמתו.
(ג)	אין עורכים חיפוש ברשות היחיד של אדם, על גופו, בגופו או בכליו.
(ד)	אין פוגעים בסוד שיחו של אדם, בכתביו או ברשומותיו.

7. גם בטרם חקיקת חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, הוכרה הזכות בחקיקה, ונאסרה הפגיעה בה. כך נקבע בסעיף 1 לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981:

"לא יפגע אדם בפרטיות של זולתו ללא הסכמתו."

בית הדין לעבודה

בית הדין האזורי לעבודה בנצרת

עב' 1158/06
עב' 1027/06

8. הזכות לפרטיות בהקשר של מערכת יחסי עבודה נדונה בפסיקה בעבר. נקבע כי יש לאזן בין ההגנה על פרטיות העובד לבין סמכות המעסיק לנהל את מפעלו שהיא זכות קניינית. (ראו דב"ע נז/4-70 **אוניברסיטת תל אביב - ההסתדרות**, פד"ע ל 385).

כן נקבע כי בשל היות הזכות לפרטיות זכות חוקתית, הפגיעה בזכות זו, צריכה להיעשות לתכלית ראויה ובמידה שאינה עולה על הנדרש.

10. שאלת הזכות לפרטיות של העובד מפני פגיעה בה על ידי המעביד וזאת באמצעות שימוש בתכתובת הדואר האלקטרוני של העובד, בתיק עב' (ת"א) 10121/06 **איסקוב - הממונה על חוק עבודת נשים ואח'**, נקבע בין השאר, כי לאור הנסיבות שם יש לראות את העובדת כמי שנתנה את הסכמתה מכללא לעיון בהודעות הדואר שנכתבו על ידה בידיעה שהן עלולות להיחשף, וממילא לא כוללת עניינים פרטיים במיוחד.

המסקנה שאליה הגיע בית הדין האזורי לעבודה בתל אביב באותה החלטה, היתה פרי מלאכת האיזון בין זכות העובד לפרטיות, זכות יחסית שאינה מוחלטת, לבין האינטרס של המעביד - אינטרס ספציפי ומשמעותי שמצדיק זאת.

(אע"פ כי על ההחלטה האמורה ניתנה רשות ערעור בבית הדין הארצי לעבודה וכי הערעור עדיין תלוי ועומד. טענת ב"כ המבקש, בסעיף 8 לתגובתה על תגובת המשיבות, שלפיה היתה הסכמה לביטול החלטת בית הדין האזורי, אינה משקפת את מלוא התמונה, שכן - כעולה מהחלטת כב' נשיא בית הדין הארצי לעבודה, מיום 10/1/08, בתיק בר"ע 570/07, ההסכמה התייחסה למסמך מסויים אך עדיין נותרה מחלוקת שהצריכה דיון בערעור, שנקבע ליום 27/5/08).

בית הדין לעבודה

בית הדין האזורי לעבודה בנצרת

עב' 1158/06
עב' 1027/06

האם ההודעות שאותן עותר המבקש להוציא הושגו תוך פגיעה בפרטיותו ?

11. כיום, במקומות עבודה רבים, מצויים מחשבים המחוברים לרשת אחת המחוברת לשרת אחד. על גבי השרת נשמר מידע רב המתקבל מביצוע פעולות רבות במהלך העבודה היומיומית. למידע זה ניתן להגיע רק לאחר קבלת הרשאה מפורשת.

תכתובת הדואר האלקטרוני של המשתמשים ברשת נשמרת גם היא על גבי השרת. תכתובת הדואר האלקטרוני יכולה להכיל מידע אישי אודות בעל התיבה אשר אינו מעוניין לגלותו לכלל הציבור ואף לא למעביד. לעיתים מועברים לתיבת הדואר האלקטרוני תכני דואר ללא ידיעה או הסכמה מראש.

לפיכך, ניתן לראות כל משתמש ברשת, כבעל ציפייה סבירה לפרטיות ולמניעת הגעה לתוכן התכתובת האלקטרונית וזאת כל עוד הוא לא ויתר על כך באופן מפורש.

אותה ציפייה סבירה, מצדיקה - לדעתי - קביעה שלפיה כל עוד אין ויתור מפורש של העובד על זכותו לפרטיות, יהיה קשה מאד להגיע למסקנה על כך שיש לראות אותו כמי שויתר על כך, באמצעות לימוד של הסכמה מכללא. וכך - גם אם מדובר במידע שנשמר במאגר מידע משותף שאינו שאינו בבעלותו הקניינית של העובד, אלא של מעבידו.

עצם העובדה שהעובד ידע שהתכתובת שלו נשמרת בשרת שבבעלות המעביד ואשר למעביד גישה אליו, אינה יכולה להספיק כדי ללמד שהעובד הסכים, מכללא, לכך שהמעביד יהיה רשאי לעיין באותה תכתובת.

ברור גם שאין להסיק הסכמה מכללא של העובד לכך שיעיינו במכתביו, אם הוא השליך את המכתבים לפח האשפה. עובד אינו אמור לצאת מתוך הנחה שמעבידו יחטט בפח האשפה שלו. (קביעה זו תואמת, להבנתי, גם את האופן שבו רואה המשפט העברי את שאלת חלולו של חרם דרבינו גרשם על מכתבים שהושלכו לאשפה).

בית הדין לעבודה

בית הדין האזורי לעבודה בנצרת

עב' 1158/06
עב' 1027/06

12. לפיכך, דעתי היא שבמקרה של המבקש - אכן נפגעה זכותו של לפרטיות.

גורל הבקשה

13. הקביעה שנעשתה פגיעה בפרטיות, אינה מחייבת את המסקנה שיש לקבל את הבקשה. כאמור כבר לעיל, הזכות לפרטיות, אינה זכות מוחלטת, ויש לאזן בינה לבין אינטרסים של הצד שמבקש לפגוע בפרטיות. לפיכך, ייתכנו מקרים שבהם תתאפשר גם הגשתן של ראיות שהושגו תוך פגיעה בפרטיות, וזאת - לאחר בחינתם ושיקלולם של האינטרסים השונים הקשורים בכך.

14. במקרה שלפנינו המשיבות טוענות לקיומו של חשד ספציפי, שלפיו המבקש הפעיל במשרדיהן, עסק פרטי משלו, המתחרה בהן, תוך שימוש בציוד הנמצא בבעלות המשיבות. לצורך ביסוס חשד זה, מבקשות המשיבות לעשות שימוש בתכתובת הדואר האלקטרוני. לפיכך, לא ניתן לראות את המשיבות כמי שמנסות להתעמר במבקש שלא לצורך, ונראה שמדובר ב"תכלית ראויה".

15. אולם, במסגרת איזון השיקולים יש לתת את הדעת למידת התועלת שתופק למשיבות משימוש בתכתובת הדואר האלקטרוני לעומת מידת הפגיעה בפרטיות, והנזק העלול להיגרם לעובדים האחרים באותו מקום עבודה ובמקומות עבודה נוספים אשר עושים שימוש בתיבת הדואר האלקטרוני כעניין שבשגרה גם במקומות העבודה.

16. המשיבות מבקשות להוכיח את טענותיהן מתוך **התוכן** של התכתובות ולא מכותרת "הנושא" של התכתובות אלו. כניסה לתוכן התכתובת מהווה פגיעה **חמורה** בפרטיות.

17. בנוסף, יש לתת את הדעת לכך שהמשיבות הגישו לתיק ראיות רבות אחרות, והזמינו עדים רבים כדי לבסס את טענותיהן כלפי המבקש. בין עדים אלה, מצויים לפחות חלק מהנמענים של התכתובות שהמבקש היה צד להן.

בית הדין לעבודה

בית הדין האזורי לעבודה בנצרת

עב' 1158/06
עב' 1027/06

על כן, אם יש ממש בטענות המשיבות, סביר להניח שהמשיבות יוכלו לבסס את טענותיהן גם באמצעות ראיות שלא הושגו תוך פגיעה כה חמורה בפרטיותו של המבקש, וייתכן שאותם מסמכים עצמם יוכלו להתקבל גם באמצעות הנמענים.

אעיר כי גם המשיבות עצמן אינן טוענות שהמסמכים שאותם עותר המבקש להוציא מהתיק דווקא הם אלה שאמורים להכריע את גורל התביעה.

18. לפיכך, נראה כי בנסיבות אלה, כשמצד אחד מדובר בפגיעה חמורה בפרטיות, ומאידך - הפגיעה הדיונית במשיבות מכך שהבקשה תתקבל לא צפויה להיות מכרעת - נראה כי יש להעדיף את קבלת הבקשה על פני דחייתה. בדרך זו יימנע נזק גדול יותר לצדדים, מנזק שהיה נגרם כתוצאה מדחיית הבקשה.

19. אשר על כן, אני מקבל את הבקשה ומורה כי המסמכים שהבקשה מתייחסת אליהם לא יהיו חלק מחומר הראיות בתובענות שבפני.

אני מוצא לנכון להבהיר למבקש כי אין לשלול את האפשרות שבמסגרת הערכת משקל הראיות שכן נותרו בתיק, יינתן משקל גם לעצם העובדה שהמבקש העדיף שלא לחשוף את המסמכים שהמשיבות היו מעוניינות להסתמך עליהם. הנחת המוצא תהיה שקיימים מסמכים אשר - לכאורה - תומכים בטענות המשיבות, אך בשל התנגדותו של המבקש - מסמכים אלה אינם מהווים חלק מחומר הראיות. אותה הנחה, יכול שהיא תיזקף לחובתו של המבקש.

20. אין צו להוצאות בגין הבקשה.

21. כל אחד מהצדדים זכאי לבקש, בבית הדין הארצי לעבודה, רשות לערער על החלטה זו, תוך 15 ימים, מיום שהחלטה תומצא לו.

בית הדין לעבודה

בית הדין האזורי לעבודה בנצרת

עב' 1158/06
עב' 1027/06

מועדי הדיון בתובענות עצמן

22. התובענות עצמן קבועות בינתיים למספר ישיבות נוספות; ליום 16/6/08, ליום 23/6/08, ליום 6/7/08 וליום 14/7/08.

במהלך כתיבת החלטה זו, הגיעה אלי בקשה מוסכמת לדחיית הדיון של שני המועדים הראשונים (16/6/08 ו-23/6/08). בנוסף, התברר לי כי יום עיון לשופטי בית הדין לעבודה שהיה מיועד להתקיים בתאריך אחר - נדחה ליום 6/7/08.

על כן, אני מבטל את הישיבות שנקבעו לימים 16/6/08, 23/6/08 ו-6/7/08.

הישיבה שנועדה ליום 14/7/08 - נותרת על כנה.

בבקשה המוסכמת לדחיה, ביקשו ב"כ הצדדים להנחות אותם לגבי אילו חודשים לתאם מועדים חלופיים. הצדדים מתבקשים לתאם זאת לחודשים ספטמבר ואוקטובר 2008, ולהגיש, בהקדם, הודעה על מועדים מוסכמים באותם חודשים.

ניתנה היום, ד' בניסן תשס"ח (9 באפריל 2008), בהעדר הצדדים.

חיים ארמון - שופט